

İlköğretim Birinci ve İkinci Kademe Öğretmenlerinin İlk Yardım Bilgi Düzeyi

Level of First Aid Knowledge of Primary and Secondary School Teachers

Betül AKTAŞ¹ , Medine YILMAZ² , Feyza DERELİ² , Hatice YILDIRIM SARI²

¹SANKO Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gaziantep, Türkiye

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, ilköğretim birinci ve ikinci kademe görev yapan öğretmenlerin ilkyardım bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evreni okul sağlığı çalışmalarının yürütüldüğü İzmir ili Çiğli ve Karşıyaka ilçelerinde yer alan sosyoekonomik düzeyi aynı olan 4 ilköğretim okulunda çalışan öğretmenlerden (151 kişi) oluşmuştur. Araştırmaya ilköğretim birinci ve ikinci kademe çalışan gönüllü katılım gösteren toplam 116 öğretmen katılmıştır. Araştırmada Bilgi Formu (yaş, cinsiyet, branş, görev yeri, ilkyardım eğitimi alma durumu ve eğitim alınan yer) ve İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu (32 soru) kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada öğretmenlerin ilkyardım bilgi puan ortalaması 32 üzerinden $22,98 \pm 3,87$ olarak belirlenmiştir. İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu'na göre en yüksek puanı 25-34 yaş grubundaki öğretmenlerin ($24,32 \pm 1,95$) aldığı, yaş arttıkça bilgi puanının düştüğü, yapılan ileri analiz sonucu bu farkın 55-60 yaş grubundakilerden kaynaklandığı, ilkyardım eğitimi alan ($23,81 \pm 2,38$) öğretmenlerin puanlarının almayanlara ($21,46 \pm 5,38$) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Öğretmenlerin alanlarına göre İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu Puanları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$) (Tablo 5).

Sonuç: Öğretmenlerin ilkyardım bilgisi orta düzeydedir. Öğretmenlerin yaşı arttıkça bilgi puanının düştüğü ve ilkyardım eğitimi alan öğretmenlerin puanlarının almayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

ABSTRACT

Objective: In this study, it was aimed to determine the level of first aid information of primary and secondary school teachers.

Method: The universe of this descriptive study consisted of teachers ($n=151$) working in 4 primary schools with the same socioeconomic level in Çiğli and Karşıyaka districts of İzmir province where school health studies were conducted. A total of 116 teachers who were providing education in the first and second grades of the primary school participated voluntarily in the research survey. Information Form (incl. age, gender, branch, place of employment, status of first aid education and place of education) and First Aid Information Assessment Form (32 questions) were used in the research.

Results: In the survey mean first aid information score obtained by the teachers over a total of 32 points was determined as $22,98 \pm 3,87$ points. According to the First Aid Information Form, the highest score was obtained by the teachers in the 25-34 age group ($24,32 \pm 1,95$). It was determined that the information score decreased with increasing age, and as a result of advanced analysis, the difference in knowledge levels was stemmed from the scores of the teachers in the 55-60 age group ($p < 0,05$). Besides, the scores of the teachers who received first aid training were statistically significantly higher than those who didn't (mean scores: $23,81 \pm 2,3$ vs $21,46 \pm 5,38$). It was determined that there was no statistically significant difference in the First Aid Information Evaluation Form scores according to the teachers' branches ($p > 0,05$) (Table 5).

Conclusion: Teachers' first aid information is at a moderate level. It was determined that the teachers' scores decreased with increasing age and the scores of teachers who received first aid training were higher than those who did not.

Anahtar kelimeler: İlk yardım, öğretmen, bilgi düzeyi, hemşirelik

Keywords: First aid, teacher, level of knowledge, nursing

Yazışma adresi: Dr. Öğr. Üyesi Betül Aktaş,
SANKO Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Gaziantep - Türkiye
e-posta: betulaktas36@gmail.com

ORCID
B.A. 0000-0002-5007- 8186
M.Y. 0000-0001-9409- 6282
F.D. 0000-0002-9066-1222
H.Y.S. 0000-0002-4795-7382

© Telif hakkı G.O.P Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Logos Tıp Yayıncılık tarafından yayınlanmaktadır.
Bu dergide yayımlanan bütün makaleler Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
© Copyright Association of Publication of the G.O.P. Taksim Training and Research Hospital.
This journal published by Logos Medical Publishing.
Licensed by Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

Atıf vermek için: Aktaş B., Yılmaz M., Dereli F., Yıldırım Sarı H. İlköğretim Birinci ve İkinci Kademe Öğretmenlerinin İlk Yardım Bilgi Düzeyi. Jaren. 2019;5(1):17-22.

Alındığı tarih: 02.05.2018

Kabul tarihi: 13.03.2019

GİRİŞ

Okul, öğrenciler için günün büyük bir kısmının geçirdiği yerdir. Bu zaman dilimi içerisinde öğrenciler çeşitli kazalar ile karşılaşmaktadır ⁽¹⁾. Çocukların fiziksel, bilişsel ve davranışsal gelişim düzeylerindeki farklılıklar onların daha çok kazaya maruz kalmalarına neden olmaktadır. Özellikle ilköğretim okul çağında hareket becerilerinin ve bağımsızlıklarının artması, tehlikeyi tanımak için deneyim ve karar verme becerilerinin olmaması kazalara neden olmaktadır ⁽²⁾. Önlenilebilir çocuk yaralanmaları, dünya çapında büyüyen bir sorundur. Dünyada yaralanmalar ve şiddete bağlı ölümler çocuk ölümlerinin önde gelen nedenlerindedir ⁽¹⁾. Okul çağı çocuklarında en sık görülen yaralanmalar; kırıklar, kesikler, burkulmalar ve kanamalardır ⁽³⁾. Okul yaralanmalarının çoğunluğu, çabuk iyileşen küçük kesikler, çürükler olmasına karşın önemli sayıda ciddi olgulara da rastlanmaktadır. Bunların bazıları öğrencinin okuldan uzak kalmasına, aktivitelerini kısıtlamasına, hastaneye yatmasına, sakatlık ve hatta ölümlere yol açmaktadır. Okul yaralanmalarının en sık nedenlerinin başında düşmeler gelmektedir. Düşmelerin pek çoğu koşarken, kayarken, zıplarken, spor yaparken, yüzerken ve tırmanırken meydana gelmektedir. Oyun alanlarında meydana gelen yaralanmaların 1/4'ünden fazlası düşmeler nedeni ile meydana gelmektedir ki bunların %3'ü hastanede yatış ile sonuçlanmaktadır. Kafa yaralanmalarının da %20-30'u düşmeler sonucu oluşmaktadır ⁽¹⁾.

Kazalar karşısında ölümlerin en aza indirilmesi, sakatlıkların azaltılması ve önlenmesi için toplumda bireylerin ilk yardım konusunda temel bilgilere sahip olması gerekmektedir ⁽⁴⁾. İlk yardım, herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar yaşamın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla ilaçsız olarak yapılan uygulamalar olarak tanımlanmaktadır ⁽⁴⁻⁶⁾. İlk yardım uygulamaları ölümü veya daha fazla oranda zarar görmeyi, zedelenmeyi önleme amacı bakımından önemlidir ve yaşamı tehdit eden hastalık ve kazalarda, çok basit müdahalelerle ölümü engelleme ve yeniden yaşama dönme şansı sağlar. Kaza sonrası ölümlerin %10'unun ilk beş dk.'da, %50'sinin ise ilk yarım saatte olduğu düşünüldüğünde, kaza halinde yaralıya yapılan doğru ilk yardım uygulamaları yaşam

kurtarıcı olmaktadır ⁽⁷⁾. Genellikle olayın olduğu sırada orada bulunanlar tarafından ilkyardım müdahaleleri yapılmaktadır. Dolayısıyla ilk müdahaleyi yapan kişiler her zaman sağlık çalışanı olamayacak, yaralının çevresinde bulunan bireyler olacaktır. Bu yüzden ki toplumdaki her bireyin ilkyardım konusunda bilgi sahibi olması çok önemlidir ⁽⁴⁾. Okullarda meydana gelebilecek kazalarda, okul çalışanlarının, öğrenci güvenliğinin sağlanması ve ilkyardım müdahalesi konusunda yeterli bilgiye sahip olması öğrenci güvenliğinin sağlanmasında istenilen sonuçlara ulaşılmasını etkiler. Okullarda kaza yerine ilk ulaşan kişilerin başında öğretmenlerin geldiği varsayılırsa, yaralıya ilk müdahale açısından bu ilk ulaşan kişilerin ilkyardım konusunda bilgi düzeylerinin yüksek olması büyük önem göstermektedir. Öğretmenlerin uzman yardımı alarak, kazalar ve ilkyardım konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir ^(8,9). Farklı eğitim kademesinde görevli öğretmenlerle yapılan birçok çalışmada öğretmenlerin ilkyardım ile ilgili yeterli bilgilere sahip olmadıkları ve bu eksikliklerinin de farkında olarak eğitim gereksinimlerini dile getirdikleri belirlenmiştir ⁽¹⁰⁻¹⁵⁾. Okullarda, kaza ve yaralanma durumunda ilkyardım müdahalesi açısından önemli görevler düşen öğretmenler için ilkyardım eğitiminin çok önemli ve zorunlu hale getirilmesi gerektiği ve öğretmenlerin sürekli mesleki gelişiminin bir parçası olarak kariyerlerinde düzenli aralıklarla güncellenmesi gerekir ⁽¹⁶⁾. Sonuç olarak, yapılan çalışmalar eğitim ve öğretim yoluyla öğretmenlerin bilgilerini geliştirebildiklerini göstermektedir ^(11,17).

Tüm bu bilgiler kapsamında, bu çalışmada ilköğretim birinci ve ikinci kademede görev yapan öğretmenlerin ilk yardım bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini İzmir ili Çiğli ve Karşıyaka ilçelerinde yer alan 4 ilköğretim okulunun birinci ve ikinci kademelerinde görev yapan 151 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma gönüllü katılım gösteren toplam 116 öğretmen (birinci kademe 61, ikinci kademe 65 öğretmen) ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, öğretmenlerin sosyodemografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, branş, görev yeri, ilkyardım

eğitimi alma durumu ve eğitim alınan yer) belirlemeye yönelik Bilgi Formu ve İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu (32 soru) kullanılmıştır. Bakır ve Öztürk⁽³⁾ tarafından geliştirilmiş olan İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu dört seçenekli sorulardan oluşmaktadır. Katılımcılardan doğru seçeneği işaretlenmesi istenmiş, her doğru yanıt 1 puan, yanlış soru 0 puan olarak değerlendirilmiştir. Formdan alınabilecek puan 0-32 arasındadır. Cronbach alpha değeri 0.73'tür. Veri toplama araştırmacılar tarafından öğretmenler odasında yapılmış olup, öğretmenlerin kendileri veri formlarını doldurmuştur. Çalışma için İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden kurum izinleri, araştırmaya katılan öğretmenlerden sözel onam alınmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 23,0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Sayısal veriler için ortalama, minimum ve maksimum değerleri, kategorik veriler için sayı ve yüzde hesaplamaları, t testi ve One-Way ANOVA testleri kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0,05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir⁽¹⁸⁾.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması $41,39 \pm 7,3$ olup, %75'i kadındır. Öğretmenlerin %62,9'u birinci kademe ve %51,7'si sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri.

Demografik özellikler (n=116)	Sayı (n)	%
Cinsiyet		
Kadın	87	75,0
Erkek	29	25,0
Yaş (yıl)	Sayı	%
25-34	25	21,6
35-44	43	37,1
45-54	44	37,9
55-60	4	3,4
Çalışılan Okul	Sayı	%
İlköğretim birinci kademe	73	62,9
İlköğretim ikinci kademe	43	37,1
Öğretmenlerin Alanı	Sayı	%
Sınıf öğretmeni	60	51,7
Branş öğretmeni	56	48,3

Öğretmenlerin %64,7'si ilkyardım konusunda bilgi sahibidir. Bilgi sahibi olan öğretmenlerin %41,3'ü kurslardan bilgi edindiklerini belirtmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğretmenlerin İlk Yardım Konusunda Bilgi Alma Durumları.

Değişkenler	n	%
İlkyardım konusunda bilgi alma durumu (N=116)		
Bilgi alan	75	64,7
Bilgi almayan	41	35,3
Bilgi Kaynağı (n=75)		
Kurs	31	41,3
Okul	27	36,0
TV, radyo	2	2,7
Sürtücü kursu	15	20,0

Tablo 1. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özellikleri.

Soru No	İlkyardım Sorusu	Doğru Cevap	
		Sayı	%
1.	İlkyardımın tanımı	115	99,1
2.	İlkyardım uygulamasını kimin yapması gerektiği	111	95,7
3.	İlkyardımın amacı	109	94,0
4.	İlkyardımcının yapması gereken davranışlar	108	93,1
5.	Temel ilk yardım ilkeleri	10	8,6
6.	Acil sağlık ve ambulans hizmetlerinin numarası	113	97,4
7.	Acil sağlık ve ambulans hizmetleri aranırken dikkat edilmesi gereken kurallar	109	94,0
8.	Kazazedenin değerlendirilmesi	103	88,8
9.	İlkyardımın ABC'si	59	50,9
10.	Solunum yolu açıklığının sağlanması	24	20,7
11.	Sabit yan yatış (koma) pozisyonunun verileceği durum	57	49,1
12.	Solunum varlığının (B) değerlendirilmesi	93	80,2
13.	Kolunda veya bacağında şiddetli kanaması olan bir yaralıya ilk yapılacak müdahale	50	43,1
14.	Kanamalarda ilkyardım	110	94,8
15.	Burun kanamasında ilkyardım	76	65,5
16.	Parmak kopmasında ilkyardım	103	88,8
17.	Kırık ve çıkıklarda ilkyardım	112	96,6
18.	Kırık tespitinin amacı	93	80,2
19.	Tespiti yapılan kırık sonrası yapılması gereken kontroller	103	88,8
20.	Yanık olgularında ilk olarak yapılması gereken	60	51,7
21.	Yanıklarda ilkyardım	94	81,0
22.	Elektrik çarpması devam eden bir kişiye müdahalede yapılması gereken ilk şey	109	94,0
23.	Elektrik çarpmasında ilkyardım	106	91,4
24.	Kedi-köpek gibi hayvan ısırıklarında ilkyardım	50	43,1
25.	Zehirlenmelerde ilkyardım	54	46,6
26.	Akrep-yılan sokmasında ilkyardım	8	6,9
27.	Arı sokmasında ilkyardım	95	81,9
28.	Şofben (gaz) zehirlenmelerinde ilkyardım	103	88,8
29.	Göze yabancı cisim kaçmasında (batmasında) ilkyardım	101	87,1
30.	Soluk borusuna yabancı cisim kaçmasında ilkyardım	87	75,0
31.	Donmalarda (soğukta kalma) ilkyardım	58	50,0
32.	Güneş çarpmasında ilkyardım	83	71,6

Öğretmenlerin İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu'na verdikleri yanıtlar incelendiğinde, %99,1'inin ilkyardımın tanımına doğru yanıt verme-

sine rağmen, yalnızca %8,6'sı ilkyardım ilkelerine doğru yanıt vermiştir (Tablo 3). Okullarda en çok karşılaşılan durumlara yönelik ilkyardım girişimlerini bilme durumlarına bakıldığında öğretmenlerin %96,6'sının kırık-çıkıklarda, %94,8'nin kanamalarda, %87,1'inin göze yabancı cisim kaçmasında (batmasında), %75'inin soluk borusuna yabancı cisim kaçmasında, %71,6'sının güneş çarpmasında, %65,5'inin burun kanamasında yapılacak ilk müdahalelere doğru yanıt verdikleri, ilkyardımın en önemli müdahalesi olan solunum yolunun açıklığının sağlanmasına ise yalnızca %20,7'sinin doğru yanıt verdiği saptanmıştır (Tablo 3).

Öğretmenlerin İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu puan ortalaması 32 üzerinden $22,98 \pm 3,87$ olarak belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Öğretmenlerin İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu Puan Ortalaması.

	N	Minimum	Maksimum	X±SD
Öğretmenlerin İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu	116	4,00	28,00	$22,98 \pm 3,87$

Tablo 5. Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.

Özellikler	Sayı	Yüzde	İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu Puan Ortalaması	Test ve Anlamlılık
Yaş grupları				
25-34	25	22,3	$24,32 \pm 1,95$	
35-44	43	38,4	$23,72 \pm 3,30$	F=8,073
45-54	44	37,9	$22,15 \pm 3,94$	p=0,000
55-60	4	3,6	$15,75 \pm 8,22$	
Cinsiyet				
Kadın	87	75,0	$23,31 \pm 3,60$	t=1,587
Erkek	29	25,0	$22,00 \pm 4,52$	p=0,115
Öğretmenlerin Alanı				
Sınıf Öğretmeni	60	51,7	$22,36 \pm 3,69$	t=1,789
Branş Öğretmeni	56	48,3	$23,64 \pm 3,99$	p=0,076
İlkyardım Konusunda Bilgi Alma Durumu				
Alan	75	64,7	$23,81 \pm 2,38$	t=3,248
Almayan	41	35,3	$21,46 \pm 5,38$	p=0,002

İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formuna göre en yüksek puanı 25-34 yaş grubundaki öğretmenlerin ($24,32 \pm 1,95$) aldığı, yaş arttıkça bilgi puanının düştüğü, yapılan ileri analiz sonucu 55-60 yaş grubundaki öğretmenlerin puanlarının diğer yaş grubundaki öğretmenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). İlkyardım eğitimi alan ($23,81 \pm 2,38$) öğretmenlerin puanlarının, almayanlara ($21,46 \pm 5,38$) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Kadın öğretmenlerin bilgi puanlarının ($23,31 \pm 3,60$) erkek öğretmenlerden ($22,00 \pm 4,52$) daha yüksek olduğu ancak istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Öğretmenlerin alanlarına göre İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu puanları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$) (Tablo 5).

TARTIŞMA

Okul sağlığı hizmetleri büyük gruba yönelik olması ve gelecek kuşaklara kalıcı bilgi ve olumlu davranış değişikliği kazandırma fırsatı sağlaması açısından önemlidir. Ne var ki henüz ülkemizde özel okullar dışında devlet okullarında okul sağlığı hizmetlerinin verilmesine yönelik bir uygulama yoktur. Bu nedenle kazalar açısından riskli grupta olan okul çocuklarında gelişebilecek olumsuz durumlara ilişkin ilk müdahale için öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Bu çalışmada, devlet okulunda görevli ilköğretim birinci ve ikinci kademede görev yapan öğretmenlerin ilkyardım bilgi düzeyleri araştırılmış, araştırma sonuçlarının ileriye yönelik planlanacak girişimlere ve okul sağlığı hizmetlerinin yapılmasına veri kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin İlkyardım Bilgi Değerlendirme Formu puan ortalaması 32 üzerinden $22,98 \pm 3,87$ olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, öğretmenlerin bilgi düzeyinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Farklı kademelerde görev yapan öğretmenlerle yapılan birçok çalışmada benzer sonuçlara rastlanmıştır. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerle yapılan bir çalışmada da, öğretmenlerin ilkyardım bilgi puanı ortalaması 12 üzerinden 7,29 olarak saptanmıştır⁽¹⁵⁾. Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan bir çalışmada öğretmenlerin ilkyardım bilgi sorularından aldıkları puan ortalaması 20 üze-

rinden $11,9 \pm 2,9$ olarak belirlenmiştir ⁽¹²⁾. Afyonkarahisar’da yapılan çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin ilkyardım bilgi puanlarının ortalaması 100 üzerinden 54,4 olarak bulunmuştur ⁽¹⁹⁾. Sınıf öğretmenleri ile yapılan başka bir çalışmada, öğretmenlerin ortalama ilkyardım bilgi düzeyi puanları 20 üzerinden 11,58 olarak belirlenmiştir ⁽²⁰⁾. Benzer şekilde Pandey ve ark. ⁽²¹⁾ çalışmalarında, öğretmenlerin çoğunluğunun (%72,5) ilk yardım konusunda ortalama bilgiye sahip olduğunu, Kumar öğretmenlerin ilkyardım konusunda genel bilgi ve uygulamalarını düşük/kötü olduğunu bildirmişlerdir ⁽²²⁾. Bozkurt ve ark. ⁽¹³⁾ çalışmalarında öğretmenlerin ilkyardım ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve bu eksikliklerinin de farkında olarak eğitim gereksinimlerini dile getirdiklerini belirtmişlerdir. Awad ve ark. ⁽²³⁾ ilkökul öğretmenlerinin ilkyardım hakkındaki bilgilerinin tatmin edici olmadığını, yaralanmaların ve acil durumlara erken müdahale için ilkyardım eğitimlerinin, müfredat programlarına dahil edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin orta düzeyde (%63,81) ilkyardım bilgisine sahip oldukları bulunmuştur ⁽²⁴⁾. Lise öğretmenleri ile yapılan bir çalışmada da, öğretmenlerin öğrencilerini ilkyardım konusunda bilinçlendirecek ve ilkyardım uygulaması gerektiren durumlarda doğru uygulama yapacak yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır ⁽¹¹⁾. Genel olarak bu çalışmadaki öğretmenlerin ilkyardım bilgi puanı ortalamasının diğer çalışmaların sonuçlarıyla uyumlu olarak orta düzeyde olduğu görülmektedir. Tüm bu araştırma sonuçları, öğretmenlerin ilkyardım bilgi düzeyini artırmaya yönelik daha çok bilgi ve beceri kazandıracak eğitim programlarının planlanması gerekliliğini göstermektedir.

Öğretmenlerin yaşının artıkça İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu puan ortalamasının düştüğü, özellikle 55-60 yaş grubundaki öğretmenlerin ilkyardım bilgi puanının diğer yaş grubundakilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 5). Öğretmenlerle yapılan birçok çalışmada da, yaş artıkça öğretmenlerin bilgi puanının azaldığı belirlenmiştir ^(8,12,15,20,24). Öğretmenlerde artan yaş ile ilkyardım bilgi puanı azalmasında, var olan bilginin yıllar geçtikçe unutulması ve var olan bilgiyi güncellemeye gereken öneminin gösterilmemesi veya yeni bilgi öğrenmedeki isteksizliğin etkisi olduğu düşünülebilir.

Daha önce ilkyardım konusunda bilgi alan öğretmenlerin almayanlara göre İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu puan ortalamalarının yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 5). Özyürek ve ark. ⁽¹¹⁾ çalışmalarında, öğretmenlerin daha önce temel ilkyardım ve temel yaşam desteği eğitimi alma durumunun, ön test ve son test puanları üzerinde anlamlı bir fark gerçekleştirmediğini belirtmiştir. Nayır ve ark. ⁽¹⁵⁾ çalışmalarında da, ilkyardım eğitimi alanlar ($7,2 \pm 1,9$ puan) ile hiç eğitim almamış olanların ($6,9 \pm 1,9$ puan) bilgi puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Sönmez ve ark.’nın ⁽¹²⁾ araştırmalarında da, ilkyardım eğitimi aldığı belirlenen öğretmenlerin puanları, eğitim almayanlara göre daha yüksek olmakla birlikte, aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Çalışma sonuçları araştırmamızla paralellik göstermemektedir. Kaza ve yaralanmalara yönelik hem eğitim verilen grubun bilişsel düzeyinin riskleri öngörememesinden kaynaklanabilecek durumlar nedeniyle hem de her geçen gün değişen teknolojinin beraberinde getirdiği riskler nedeniyle bu özellikli grupla çalışan öğretmenlerin ilkyardım konusunda verilen eğitimlerinin düzenli aralıklarla tekrarlanarak bilgi kaybının önlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç olarak, İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu’na göre öğretmenlerin ilkyardım bilgisi orta düzeydedir. Öğretmenlerin yaşı artıkça İlk Yardım Bilgi Değerlendirme Formu puan ortalamasının düştüğü ve daha önce ilkyardım eğitimi alan öğretmenlerin ilkyardım bilgi puanlarının almayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışma sonucuna göre:

- Öğretmenlerin ilkyardım bilgi düzeylerini artıracak, mevcut bilgilerini güncelleyecek eğitim çalışmalarının yapılması,
- Yapılacak eğitim çalışmalarında, öğretmenlerin ilkyardım konusunda eksik oldukları, yanlış bildikleri konular belirlenerek, eğitim içeriğinin bu doğrultuda oluşturulması,
- Öğretmenlere verilecek ilkyardım eğitiminin sürekli ve düzenli olarak yapılması önerilmektedir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için Girişimsel Olmayan Etik Kurul'dan kurul onayı alınmıştır (Tarih ve Sayı:18/11/2015;231).

Çıkar Çatışması: Yazarların çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Hasta Onamı: Çalışmaya katılan bireylerden sözlü onam alınmıştır.

Ethics Committee Approval: To conduct the study, permissions was obtained from the Ethics Committee for Non-Interventional Studies (dated and numbered: 18/11/2015;231).

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Informed Consent: Verbal consent was obtained from individuals who wanted to participate in the study.

KAYNAKLAR

1. Gür K. Okul kazaları. In: Gözüm S, Eds. Okul dönemindeki çocukların sağlığının geliştirilmesi. Ankara: Vize Yayıncılık; 2016. s. 399-410.
2. Uğur Baysal S, Yıldırım F, Bulut A. Çocuk güvenliği. İstanbul Üniversitesi. İstanbul Tıp Fakültesi. Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi. İstanbul Tıp Fakültesi Basımevi; 2005.
3. Bakır B, Öztürk C. İlköğretim öğrencilerine verilen ilk yardım eğitiminin bilgi düzeyine etkisi. Milli Eğitim Dergisi. 2005;35:312-21.
4. İlçe A. Temel ilk yardım ve acil bakım. Amasya: Göktuğ Yayıncılık; 2016. s.1-10.
5. Serenli N. İlk yardım el kitabı. Mozaik Yayınları. İstanbul; 2004. s.64-9.
6. Somyürek, Hİ. İlk yardım kitabı. Ankara: Palme Yayıncılık; 2002. s.6-15.
7. Özden M. İlk yardım ve acil bakım. Ankara: Ayrıntı Basımevi; 2014. s.7.
8. Uşaklı H, Cengiz N. Uşak il merkezinde görevli sınıf öğretmenlerinin ilk yardım bilgi seviyelerinin araştırılması. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2001;3(2):115-20.
9. Memduhoğlu HB, Taşdan M. Okul ve öğrenci güvenliği: kavramsal bir çözümleme. <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423874906.pdf> (Erişim Tarihi:12.16.2018).

10. Erkan M, Göz F. Öğretmenlerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2006;9(4):63-8.

11. Bayram F, Beştepe G, Ceylantekin Y, Çiğerci Y, Çelik Y, Kuyucuoğlu N, ve ark. Lise öğretmenlerine verilen temel ilk yardım eğitiminin etkililiğinin değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Dergisi. 2013;15(1):183-98.

12. Sönmez Y, Uskun E, Pehlivan A. Okul öncesi öğretmenlerinin temel ilk yardım uygulamalarına ilişkin bilgi düzeyleri, Isparta örneği. Türk Ped Arş. 2014;49:238-46.

13. Bozkurt A, Özbar N, Çekiç S, Küçük Yetkin M. Sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin ilk yardım bilgi düzeylerinin tespit edilmesi. Uluslararası Hakemli Ortopedi Travmatoloji ve Spor Hekimliği Dergisi. 2015;2(3):1-10.

14. Yossra KH, Al R. Knowledge of primary school teachers regarding first aid in baghdad al-rusafa. Col Med J. 2013;9(1):54-9.

15. Nayir T, Uşkun E, Türkoğlu H., ve ark. Isparta il merkezinde görevli öğretmenlerin ilk yardım bilgi düzeyleri ve tutumları. S.D.Ü. Tıp Fak. Derg. 2011;18(4):123-27.

16. Devashish AR, Gaurav JD, Bharat B. Assessment of knowledge and practices of first aid among the school teachers of Vadodara City. IJRRMS. 2013;3(4):21-3.

17. Masih S, Sharma RK, Kumar A. Knowledge and practice of primary school teachers about first aid management of selected minor injuries among children. International Journal of Medicine and Public Health. 2014;4(44):458-62.

18. Sümbüloğlu K, Sümbüloğlu V. Araştırma yöntemleri. Ankara:Basım ve Yayım San. Tic. Ltd.Şti.; 2004. s. 52.

19. Yürümez Y, Yavuz Y, Sağlam H, Köken R, Tunay K. Evaluation of the level of knowledge of first aid and basic life support of the educators working in preschools. Acad Emerg Med. 2007;5(3):17-20.

20. Keleş UP, Yıldırım Z, Aydın S. Determining the basic first-aid knowledge levels of the class teachers working in the city center of Ağrı. Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies. 2015;6(6):404-10.

21. Pandey R, Chauhan R, Dobhal S, Dabral S, Nathani S, Negi S, et al. First aid knowledge among health assigned teachers of primary schools. International Journal of Research in Medical Sciences. 2017;5(4):1522-27. [CrossRef]

22. Kumar SD, Kulkarni P, Srinivas N, Prakash B, Hugara S, Ashok NC. Perception and practices regarding first-aid among school teachers in Mysore. National Journal of Community Medicine. 2013;4(2):349-52.

23. Al-Samghan AS, Al-Shahrani FM, Al-Shahrani FH. Primary school teachers' knowledge about first-aid. Med. J. Cairo Uni. 2015; 83(1):541-47.

24. Şirin EF, Kaya M. Beden eğitimi öğretmenlerinin ilk yardım ile ilgili tutum ve bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2006;11(4):31-42.